

Utbildningsinspektion i Björaredsskolan/Gunnilseskolans rektorsområde, grundskolor F-5

UTBILDNINGINSPEKTIONENS SYFTE

Skolverkets utbildningsinspektion skall bidra till kvalitetsförbättring genom att bedöma hur verksamheterna arbetar i riktning mot de nationella målen för förskoleverksamhet, skolbarnsomsorg, barn- och ungdomsutbildning och vuxenutbildning. En väsentlig del i inspektionen är att granska kvalitetsarbetet och förmågan att utveckla den egna verksamheten.

Inspektionens inriktning

Inspektionsutredningen har inriktats mot sju områden. De är särskilt väsentliga för att säkra att alla barn, elever och vuxenstuderande får den omsorg och utbildning som de har rätt till enligt nationella bestämmelser. De sju områdena, som granskats utifrån flera olika aspekter och frågeställningar, är:

Resultaten:

1. Normer och värden
2. Kunskaper

Verksamheten:

3. Arbetsmiljö och delaktighet
4. Pedagogisk verksamhet och undervisning
5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Förutsättningarna:

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning
7. Resurser

I denna rapport behandlas i första hand förhållanden som avviker positivt eller negativt från vad som förväntas i fråga om utbildningskvaliteten enligt de nationella bestämmelserna. Några aspekter behandlas dock i alla aktuella verksamheter, nämligen kvalitetsarbetet, rektorsfunktionen, personalens kompetens, stödinsatser och bedömning av lärandet. En helhetsbedömning och motivering till bedömningarna görs inom varje granskningsområde.

Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och författningar i övrigt. Inspektörernas sakkunskap och erfarenheter av jämförbara verksamheter är också betydelsefulla. Analyserna av den insamlade informationen syftar till att klargöra om de lokala lösningarna och systemen fungerar väl. Rapporten avslutas med en sammanfattande bedömning som utgör underlag för Skolverkets beslut angående förbättrings- och kritikområden.

Beskrivning av skolorna

Björsaredsskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	63
Förskoleklass	14
Grundskola	91
Gunnilseskolan	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	72
Förskoleklass	15
Grundskola	104

Utbildningen vid Björsaredsskolan/Gunnilseskolans rektorsområde omfattar förskoleklass och årskurserna 1–5. Årskurs 5 är för närvarande placerad på Bergums skola i avvaktan på ny skola i Gunnilse. Integrerat i skolorna finns fritidshem för elever i förskoleklassen till årskurs 3 samt skolbarnsomsorg för barn mellan 10 och 12 år.

Skolornas elever och pedagogiska personal är organiserade i årskursbundna klasser, förutom förskoleklassen och årskurs 1 på Björsaredsskolan som arbetar åldersintegrerat.

Flertalet elever har ganska lång skolväg och åker buss eller blir skjutsade till skolan. Eleverna har slöjd och idrott i Bergums skola, cirka två respektive fyra kilometer från respektive skola. Personal från skolan följer eleverna till och från denna undervisning.

Gunnilseskolans huvudbyggnad är från början av 1900-talet, men en paviljong tillkom nyligen. Björsaredsskolan byggdes 1995. Båda skolorna ligger i lantlig miljö som präglas av stor inflyttning och nybyggnation av mestadels radhus eller villor. Endast ett fåtal av skolornas elever har ett annat kulturellt ursprung än det svenska.

Genomförandet av inspektionen i Björsaredsskolan / Gunnilseskolans rektorsområde

Skolverket sände den 24 maj 2005 skriftlig information till kommunen om att verksamheten skulle inspekteras och om inspektionens syfte och genomförande. Inspektörsteamet med ansvar för inspektionen i Björsaredsskolan/Gunnilseskolans rektorsområde har bestått av undervisningsrådet Agneta Kristensson och experten Anders Wallin. Besök i Björsaredsskolan och Gunnilseskolan genomfördes den 22-23 februari 2005.

Skolverket kommer att följa upp eventuella krav på åtgärder som riktas till huvudmannen och vilka effekter i övrigt som utbildningsinspektionen leder till. Tidpunkter för uppföljningen framgår av Skolverkets beslut.

För stadsdelen upprättas även en stadsdelsrapport där stadsdelsövergripande förbättringsområden tas upp. Skolrapporten bör därför läsas ihop med stadsdelsrapporten.

Underlag

Underlaget till denna rapport består av dels dokument från kommunen och de besökta skolorna, dels den information som samlats in vid observationer, intervjuer och samtal under besöket. Rapporten grundar sig också på annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt.

I Björaredsskolan/Gunnilseskolans rektorsområde genomfördes formella intervjuer med elever, lärare, elevhälsoteam och rektorn. Lektioner i förskoleklass och alla årskurser besöktes. Under besöket fördes också spontana samtal med elever och personal.

Övrig information av betydelse för inspektionen har varit Göteborgs kommuns eget kvalitetsarbete med balanserad resultatredovisning, kallad Balansen. I "Balansen" ingår regelbundna kvalitetsmätningar av brukarnas och medarbetarnas uppfattning om verksamheten. Den kvalitetsdialog som kommunen arbetar med i form av att samtala med företrädare för verksamheterna ligger också till grund för denna rapport.

Bedömning

1. Normer och värden

Enligt skollagen skall utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvarskännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna skall utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan skall sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna skall också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden. Eleverna skall kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

Inom detta granskningsområde behandlas resultaten av arbetet för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att utveckla normer och värden enligt läroplanernas mål.

I både Björaredsskolan och Gunnilseskolan finns klass- och elevråd. Eleverna anser att det är viktigt att vara med och delta i beslut som rör verksamheten och visar i intervjuer att de kan uttrycka och argumentera för egna uppfattningar samt respektera andras åsikter.

Eleverna får på olika sätt ta ansvar för miljön på skolan genom att till exempel vara klassvärdar, ansvara för dukning och enklare städning i "bamba" (skolans matsal). Eleverna säger även att de varit delaktiga i att ta fram regler för hur man skall uppföra sig i klassen. "Jag tror att jag får mer kunskap om jag är med och bestämmer", säger en elev. När det gäller inflytande över sin utbildning anser dock eleverna att de inte kan påverka annat än i vilken ordning något skall studeras.

Björsaredsskolan och Gunnilseskolan är relativt små skolor, vilket elever och lärare lyfter fram som något positivt och trygghetsskapande. Elever säger i intervju att man ofta talar om hur man skall vara mot varandra. Även om det händer att vissa bråkar eller retas, så är det för det mesta lugnt. Lärare berättar i intervju att de känner alla elever och att det skapar trygghet för barnen.

Elevhälsoteamet anser att skolorna i det stora hela utgör trygga miljöer för lärande, men betonar samtidigt att det kan vara svårare att "dra sig undan" på en mindre skola och att relativt små problem på den lilla skolan kan te sig oproportionerligt stora.

Skolornas resultat i "Balansen" inom områdena trygghet och trivsel ligger i nivå med genomsnittet för Göteborgs kommun.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Björsaredsskolan och Gunnilseskolan utgör trygga miljöer för lärande. Inspektörerna bedömer att skolornas elever utvecklar normer och värden i enlighet med 1994 års läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94).

2. Kunskaper

Utbildningen skall ge kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Skolan skall sträva efter att varje elev tillägnar sig kunskaper inom utbildningens ämnesområden och kurser men även utvecklar en tillit till sin egen förmåga och en nyfikenhet och lust att lära. Målen för lärandet anges närmare i de nationella läroplanerna och i kursplanerna.

Inom detta område granskas resultaten av det pedagogiska arbetet.

Eleverna i Björsaredsskolan och Gunnilseskolan anser att de får lära sig mycket på sina respektive skolor, men känner samtidigt inte till att det finns mål för deras utbildning eller kunskaper de förväntas uppnå. När elever i intervju får frågan varför man går i skolan blir svaret "för att klara skolan".

Lärare berättar i intervju att de läst upp målen för eleverna, men tyckt att det varit för svårt för dem att förstå. Inspektörerna noterar att lärare har åsikten att "eleverna lever i stunden" och inte klarar av att arbeta mot långsiktiga mål. "Det är dåligt över huvud taget med den pedagogiska diskussionen här", säger lärare i intervju. Rektorn anser att pedagogernas egen medvetenhet om kunskapsmålen behöver förbättras. Inte bara vad gäller målen för årskurs 5 utan även målen för årskurs 9.

Elever i årskurs 5 i Björsaredsskolan och Gunnilseskolan är lokalintegrerade i Bergums skola. I nedanstående presenteras skolornas resultat från de nationella prov våren 2004.

Nationella ämnesprov årskurs 5 Björsareds skola (28 elever)	Vt 2004
Andel elever med godkänt resultat i svenska	73,6%
Andel elever med godkänt resultat i engelska	80,0%
Andel elever med godkänt resultat i matematik	71,4%

Nationella ämnesprov årskurs 5 Gunnilse skola (23 elever)	Vt 2004
Andel elever med godkänt resultat i svenska	100%
Andel elever med godkänt resultat i engelska	93%
Andel elever med godkänt resultat i matematik	97,1%

Inspektörerna konstaterar att mer än var fjärde elev på Björsaredsskolan inte når godkänt resultat på de nationella ämnesproven i svenska och matematik samt att skolans resultat i engelska är högre än det i svenska trots att nästan alla elever har svensk bakgrund. Enligt statistik från Gunnilse skola når en betydligt större andel av eleverna där ett godkänt resultat på de nationella ämnesproven i svenska, engelska och matematik.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att Björsaredsskolan/Gunnilsskolans rektorsområde bör analysera resultaten från de nationella ämnesproven samt utveckla elevernas medvetenhet om målen för utbildningen som grund att utveckla goda kunskaper samt intresse för skolarbete.

3. Arbetsmiljö och delaktighet

Enligt skollagen skall verksamheten i skolan vara utformad i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar där skall främja aktning för varje människas egenvärde, respekt för vår gemensamma miljö samt jämställdhet mellan könen. Särskilt skall den som verkar inom skolan aktivt motverka alla former av kränkande behandling. All personal skall samverka med elever och föräldrar i arbetet för att forma en god miljö – fysiskt och psykosocialt - för utveckling och lärande.

Granskningen gäller hur man i verksamheten arbetar för en god miljö och för att förebygga kränkningar och ge möjlighet till delaktighet och samverkan.

Björsaredsskolan och Gunnilsskolan har formella samverkansorgan med elever. I klass- och elevråd kan elever ta upp frågor som engagerar dem. Ofta handlar det om lekredskap till skolgården eller regler för verksamheten, men elevrådet på en av skolorna är även delaktig i projekt som berör skolans hälsoarbete. Eleverna ger dock i intervju uttryck för mycket begränsade möjligheter att utöva inflytande över sin egen utbildning. ”Möjligen när vi har eget arbete”, säger en elev, ”då får man välja i vilken ordning man gör något”. Rektorn håller med om att elevernas inflytande över sitt lärande är litet, och lyfter i dokument från skolan fram området som ett prioriterat utvecklingsområde.

Skolorna har brukarråd för samverkan med föräldrar, och enligt lärare och rektorn är föräldrarna i allmänhet mycket engagerade i barnens skolgång. De kommer till möten och hälsar även på i skolan. Brukarråden har haft besök och information från andra skolors lokala styrelser, men hittills har inte lokal styrelse med föräldramajoritet bildats.

Skolans arbete mot kränkande behandling finns dokumenterat i ett handlingsprogram för trygghet och trivsel som är gemensamt för området Bergum-Gunnilse. Handlingsprogrammet har reviderats av elevhälsoteamet, men beslut har ännu inte fattats. Det nuvarande programmet innefattar inte kränkningar där vuxen är inblandad eller förälders rätt att få tidig information om kränkning som rör det egna barnet. Enligt lärare och rektorn arbetar man i praktiken an-

norlunda än vad programmet visar, till exempel genom att föräldrar informeras i ett tidigare skede.

Elever berättar att de ofta pratar om regler och hur de skall uppföra sig på skolan, och inspektörerna konstaterar att Björnsaredsskolan och Gunnilseskolan har ett omfattande regelsystem. Det finns regler för skolan, för klassen, för hur man samtalar etc.

Lärare berättar i intervju att man arbetar förebyggande på flera olika sätt. Skolorna har ett system med faddrar och kamratstödare och i vissa klasser använder man massage för att minska konflikter mellan eleverna. Lärare lyfter även fram den så kallade "åtgärdstrappan" som ett verktyg i arbetet mot kränkningar. Åtgärdstrappan innebär att elev som inte ber om ursäkt för olämpligt uppträdande får brev hem till föräldrarna om det inträffade. Upprepas beteendet kallas föräldrar och elev till skolan för samtal med klasslärare, rektorn och så småningom elevvårdskonferens. Elevhälsoteamet anser i intervju att åtgärdstrappan svarar mot en allmän syn på skolorna att det är eleven som är problemet. "Det är kontroll- och regelstyrt och inget systemtänkande" säger representanter för elevhälsoteamet, som även anser att de ofta kopplas in i ett sent skede när det hunnit gå för långt. Enligt rektor skall trappan också ses som "en möjlighet för föräldrar och barn att hemma i lugn och ro prata igenom händelsen".

Skolhälsovård anordnas förebyggande och skolsköterska finns på respektive skola en dag per vecka. Skolläkare delas med Bergums skola och finns tillgänglig en dag per månad. Eleverna ges möjlighet till regelbunden fysisk aktivitet, dels genom den vanliga idrottsundervisningen och friluftsdagar, men också genom särskilt hälsoprojekt samt extra tid för rörelse varje dag.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att de formella samverkansorganen på Björnsaredsskolan och Gunnilseskolan fungerar. Elevernas reella möjlighet till påverkan av förberedelse, genomförande och utvärdering av det egna lärandet bör dock öka med stigande ålder och mognad. Skolans handlingsprogram mot kränkande behandling bör innehålla hur man agerar vid situationer när vuxen är inblandad, samt säkerställa förälders rätt till tidig information om kränkning som rör det egna barnet.

4. Pedagogisk verksamhet och undervisning

Arbetet för att nå de nationella målen för utveckling och lärande skall främst utformas av eleverna och personalen. Skolan skall samverka med hemmen. Läroplanerna, andra statliga förordningar och kursplanerna ger riktlinjer för arbetet. Det finns bestämmelser om timplaner och ämnes- och kursstruktur, riktlinjer för stödinsatser, för betygssättning och utvecklingssamtal, för utbildning på arbetsplatser, en garanterad undervisningstid etc. Målen i kursplanerna ger dessutom vägledning för arbetssätten genom att beskriva vilka kunskaper, färdigheter och övrig utveckling barnen och ungdomarna skall nå.

Granskningen riktas mot hur man arbetar för att nå målen och hur man anpassar arbetet till olika behov.

Björnsaredsskolan och Gunnilseskolan har ingen lokal arbetsplan som konkretiserar hur de nationella målen för utbildningen skall nås på respektive skola.

Förutom i förskoleklassen och årskurs 1 på Björsaredsskolan är utbildningen organiserad i årskursbundna klasser med en "klasslärare" i varje. Lärare beskriver det som ett ganska ensamt arbete utan känslan av att tillhöra ett lag. Vid temaarbete eller vid friluftsdagar sker dock viss samverkan, vilket även kan utsträckas till den andra skolans elever och personal. Båda skolorna har även undervisning i idrott och hälsa samtidigt, vilket gör att eleverna ibland bildar rena kill- och tjejgrupper.

Rektorn berättar i intervju att skolorna präglas av "så här har vi gjort och så här skall det vara". Rektorn menar att tiden till viss del stått stilla när det gäller den pedagogiska utvecklingen. Stora förväntningar knyts dock till starten av den nya skolan i Gunnilse och en förskollärare har varit delaktig i utformningen av lokaler och pedagogiskt innehåll i den nya skolan. "Nu tänker vi framåt genom att utveckla organisation, arbetslagstanken, samverkan, elevdelaktighet och medvetenhet kring målen. Detta är ett gyllene tillfälle", säger rektorn, som berättar att flera lärare engagerar sig ju närmre skolstarten man kommer.

Elever berättar i intervju att de tycker att de får lära sig på flera olika sätt. De får arbeta i grupp och individuellt, de kan arbeta med drama och se på film. De har eget arbete och "roliga timmen". Inspektörerna ser vid lektionsbesök flera exempel på arbetssätt som främjar utveckling av elevernas kunskaper och färdigheter. Lärare berättar i intervju att eleverna sällan ifrågasätter det lärarna bestämt att man skall göra. "Om någon undrar säger jag att politikerna sagt att vi skall lära oss det", säger en lärare.

Eleverna anser att de får lära sig mycket, men känner inte till att det finns mål för undervisningen eller förväntningar på att de skall uppnå vissa kunskapskvaliteter när de lämnar skolan. Skolorna använder inte individuella utvecklingsplaner eller portfolio för att följa och utvärdera elevens lärande, men rektor berättar att en klass på Björsaredsskolan deltar i ett försök med individuella utvecklingsplaner under hösten. Efter utvärdering är det tänkt att systemet skall finnas i alla klasser från och med hösten 2005.

Elever berättar att de brukar titta i de böcker de arbetar i och prata om hur det går under utvecklingssamtalet. Inför samtalet får eleverna med sig en lapp med frågor om skolgången och även om det, enligt eleverna, kan vara pirrigt innan, så känns det bra efter mötet. Lärare säger att alla lägger upp samtalen olika, men tror att det skall finnas en slags mall för samtalen. Lärare berättar även att man använder läxor som ett sätt att följa elevens lärande och som en slags information till hemmet vad man arbetar med. Läxor används också, enligt lärare, för att eleverna tycker det är roligt.

Elever i årskurs 5 från Björsareds- och Gunnilsskolan är placerade på Bergumsskolan, som ligger två till fyra kilometer från respektive skola. Enligt lärare återförs inte resultat från nationella prov eller andra studieresultat till Björsaredsskolan eller Gunnilsskolan så att lärdom kan dras av gjorda insatser i de tidigare åren.

Inspektörerna har tagit del av åtgärdsprogram, som utgår från elevens starka sidor och har med åtgärder på individ-, grupp- och organisationsnivå. Det framgår tydligt vem som ansvarar för vilken åtgärd, som dessutom utvärderas

efter en tid. Intervjuade elever säger att de får hjälp om de behöver och eleven kan även gå till ”extra-fröken om man inte är lika bra som andra”.

Den lokala utläggningen av tid i timplanen är i enlighet med nationella riktlinjer. Rektorn uttrycker dock oro över att bussresor till och från idrotts- och slöjdundervisning tar tid från undervisningen och att detta måste kompenseras i de senare årskurserna. Modersmålsundervisningen tillgodoses i önskad utsträckning genom att lärare kommer till skolan för att undervisa de elever som så önskat.

Elever berättar att de ibland får besöka museum och teater, ”men aldrig bio”, enligt en besviken elev. Lärare försöker utveckla samverkan inom och mellan skolorna genom särskilda temadagar, friluftsdagar, gemensam idrott och att man ibland redovisar för varandras klasser.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att den pedagogiska verksamheten på Björsaredsskolan och Gunnilseskolan är av god kvalitet som dock behöver förbättras. Björsaredsskolan/Gunnilseskolans rektorsområde skall upprätta en lokal arbetsplan som beskriver hur skolornas elever skall nå målen för utbildningen. Inspektörerna anser att rektorn på Björsaredsskolan och Gunnilseskolan i samverkan med skolans personal, elever och föräldrar bör inleda en bred diskussion kring skolans uppdrag, målen för utbildningen samt hur resultatet av arbetet skall utvärderas.

5. Styrning, ledning och kvalitetsarbete

Kommunerna har ett övergripande ansvar för förskoleverksamheten, skolbarnsomsorgen och skolan på lokal nivå. Kommunerna är också huvudmän för de flesta verksamheterna. Läroplanerna lägger tydliga ansvarsområden på rektor och personal för skolornas inre organisation och arbete. Sammantaget har dessa skyldighet att se till att rätten till utbildning och till att nå nationella mål tillgodoses.

Frågor som behandlas vid inspektionen är exempelvis om verksamheten har en ledning enligt de nationella bestämmelserna, hur denna fungerar i praktiken och om det finns system för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen samt värna enskildas rättsäkerhet.

Rektorn på Björsaredsskolan/Gunnilseskolans rektorsområde arbetar vid inspektionen 50 procent efter en tids sjukfrånvaro. Rektorn anser att 50 procent är för lite för två skolor och berättar att hon från och med hösten kommer att arbeta 75 procent. Enligt rektorn går cirka hälften av arbetstiden till möten och konferenser på skolorna eller inom förvaltningen. Mycket tid går även till administration och ekonomiska frågor, vilket gör att hon anser att det pedagogiska ledarskapet därför blir beskuret.

Lärare efterlyser i intervju rektorn som pedagogisk ledare och berättar att rektorn utmanar lärarna genom att begära in lektionsplaneringar och utvärderingar från arbetslag och verksamhet. Rektorn anser att detta är ett bra sätt att hålla sig förtrogen med verksamheten och att det bidrar till att öka den pedagogiska reflektionen kring lärandet, medan intervjuade lärare är mer splittrade i sin bedömning. En del lärare känner sig kontrollerade och anser att arbetsbördan ökat, medan andra uppskattar utmaningen.

Skolorna har samordnare som enligt rektorn skall fungera som länkar mellan skolledning och arbetslagen. Samordnarna ansvarar även för dagordningen vid arbetslagsmöten och för uppföljning av fattade beslut, men har inte övertagit någon av rektors befogenheter. Samordnarna har möte med skolledningen varje vecka.

Eleverna vet vem som är deras rektor. Det kan enligt eleverna hända att rektorn dyker upp på lektion, men de tror att hon oftast är borta på möten eller på den andra skolan.

Skolan har lämnat kvalitetsredovisning för verksamhetsåret, men av denna framgår inte måluppfyllelse relaterat till nationella mål eller konkreta åtgärder om målen inte uppnåtts. Kvalitetsredovisningen kan inte heller sägas vara ett levande dokument, då intervjuade lärare saknar kännedom om dokumentet. Kvalitetsredovisningen tar upp ett antal förbättringsområden som skolan ämnar arbeta vidare med. Exempel på dessa är att utveckla arbetslagsorganisationen, förbättra elevdemokratien, öka kunskapen om barn i behov av särskilt stöd och individuella utvecklingsplaner. Inget sägs dock om hur dessa förbättringar skall nås eller hur de skall utvärderas.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att ledning och styrning på Björaredsskolan/Gunnilseskolans rektorsområde fungerar.

Inspektörerna bedömer att kvalitetsredovisningen inte innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har uppnåtts.

6. Tillgång till omsorg, pedagogisk verksamhet och utbildning

Lika tillgång till utbildning, oberoende av kön, geografisk hemvist samt sociala och ekonomiska förhållanden, är en grundprincip för det offentliga skolväsendet. Barn- och ungdomsutbildningen omfattar förskoleklassen, grundskolan, den obligatoriska särskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan och gymnasiesärskolan. Det skall finnas lika möjligheter till utbildning för barn och ungdomar med olika funktionsnedsättningar och möjligheter till utbildning i särskilda utbildningsformer. Inom skolformerna skall det också finnas olika möjligheter för eleverna att individuellt göra val av ämnen, program, inriktningar och kurser. En skola kan, enligt skollagen, profilera sig för att tillgodose olika elevers behov eller öka elevernas motivation för lärande.

Granskningen gäller om det finns tillgång till utbildning i den omfattning och med den valfrihet som anges i de statliga bestämmelserna. Även informationen om möjligheter till olika val av fördjupning, kurser, skolor och utbildningsvägar behandlas.

I Björaredsskolan har funktionshindrade elever likvärdig tillgång till utbildning medan Gunnilseskolans lokaler inte ger samma möjlighet.

Ingen av skolorna har ett fungerande elevens val och intervjuade elever vet inte alls vad det är. Lärare och rektor har som ambition att starta ett gemensamt elevens val för båda skolorna vid cirka tre tillfällen under våren 2005.

Utbildningen är i princip avgiftsfri. Rektor berättar att elever, personal och föräldrar har en basar varje år för att finansiera en kortare skolresa. Resor till idrotts- och slöjdundervisning och badresor etc. betalas av skolan.

Skolorna har ingen egen hemsida, utan information om utbildningens mål, innehåll och arbetsformer till hemmen sker på traditionellt sätt via till exempel veckobrev. Den information inspektörerna tagit del av är målgruppsanpassad och saklig.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att tillgången till utbildning i Björsaredsskolan/Gunnilseskolans rektorsområde är god. Inspektörerna bedömer dock att skolorna skall erbjuda elevens val som en fördjupning eller breddning inom ett eller flera av skolans ämnen.

7. Resurser

Huvudmannen och skolans ledning beslutar hur och med vilka resurser utbildningen skall genomföras för att de lärande skall nå de nationella målen för utbildningen. I skollagen finns dock bestämmelser om några viktiga förutsättningar för att säkra kvaliteten i utbildningen. Dessa avser främst krav på personalens kompetens, tillgång till ändamålsenliga lokaler, läromedel och annan utrustning som behövs för en tidsenlig utbildning. Även principerna för resursfördelningen aktualiseras vid inspektionen.

I Björsaredsskolan och Gunnilseskolan finns följande personalresurser att tillgå för utbildningen:

Personalkategori (antal tjänster)	Björsaredsskolan	Gunnilseskolan
Förskollärare	2,0	2
Lärare	6,5	5,0
Barnskötare	2,0	2,25
Fritidspedagoger	0,8	2,6
Kök och städ	1,75	1,25

Björsaredsskolan har enligt rektorn tre tjänster som innehas av formellt obehörig personal. En förskollärare med lång erfarenhet läser in behörighet på "särskild lärarutbildning" parallellt med att undervisa i årskurs 1–5. En fritidsledare vikarierar under tiden en förskollärare är tjänstledig för studier och en förskollärartjänst är vakant, men skall tillsättas inom kort.

Enligt statistik från Skolverket fanns det 4,8 lärare per 100 elever på Björsaredsskolan hösten 2003. Motsvarande siffror för Gunnilseskolan var 5,6 lärare per 100 elever.

Rektorn uppskattar att omkring 40 procent av fritidspersonalens tid ligger under skoltid, vilket innebär en högre personaltäthet i de tidigare årskurserna.

Skolorna avsätter resurser motsvarande cirka 1 000 kr per person till kompetensutveckling. Individen beslutar i samråd med rektorn om användning av halva summan, medan andra halvan avsätts till gemensamma utbildningar. Rektor beskriver skolornas kompetensutveckling som "ett sorgekapitel", och berättar självkritiskt att skolan inte klarat att ta fram en kompetensutvecklingsplan som präglas av långsiktiga behov och inriktas mot kvalitetsförhöjning. Tidigare har respektive skola haft separata studiedagar, men tanken är att driva gemensam fortbildning i framtiden. Exempel på övergripande insatser som gjorts un-

der hösten 2004 är utbildning i "lärande samtal", som ett led i skolans arbetslagsutveckling och läsning av gemensam litteratur i studiecirkelform. Lärare berättar i intervju om ett slags uppdrag från förvaltningen att göra besök hos kollegor, men hittills har ingen gjort något sådant besök.

Tillgång till böcker och annat materiel samt läromedel är kostnadsfri och lämpade för utbildningen. Även skolmåltiderna är kostnadsfria och omsorg läggs ner på måltidernas kvalitet.

I varje klassrum finns åtminstone en dator och skolan har även tillgång till ett antal bärbara datorer, men enligt intervjuade elever används de mycket sällan i undervisningen.

Inspektörerna upplever lokalerna som fina och välvårdade med goda förutsättningar för elevernas trygghet och lust att lära. I väntan på att den nya skolan i Gunnilse skall bli färdig har dock elevantalet ökat, vilket enligt personal och ledning gör att (den nuvarande) Gunnilseskolan känns trång. Inspektörerna konstaterar att båda skolorna saknar ändamålsenliga lokaler för undervisning i naturvetenskapliga ämnen samt slöjd och idrott.

Rektorn berättar att principerna för resursfördelning diskuteras mycket på skolan och att organiseringen och resursanvändningen styrs av elevernas behov.

Sammanfattningsvis bedömer inspektörerna att det vid Björsaredsskolan/Gunnilseskolans rektorsområde finns förutsättningar för att målen i Lpo 94 och kursplanerna skall kunna uppnås. Inspektörerna anser att Björsaredsskolan/Gunnilseskolans rektorsområde bör inleda en diskussion om vilka kompetensutvecklingsinsatser som skall ligga till grund för det fortsatta pedagogiska utvecklingsarbetet.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att verksamheten i Björsaredsskolan/Gunnilseskolans rektorsområde övergripande är av god kvalitet som dock kan förbättras.

Björsaredsskolan och Gunnilseskolan utgör trygga miljöer för lärande och skolornas formella samverkansorgan fungerar.

Det finns dock behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- analys av elevernas kunskapsresultat från de nationella ämnesproven,
- elevernas medvetenhet om utbildningens mål,
- elevernas påverkan av det egna lärandet,
- skolans handlingsprogram mot kränkande behandling samt
- kompetensutveckling.

Det finns också sådana brister i verksamheten att författningarnas krav inte uppfylls. Bristerna inom nedan angivna områden skall snarast åtgärdas.

- Björsaredsskolan/Gunnilseskolans rektorsområde saknar en lokal arbetsplan (2 kap 23 § grundskoleförordningen).
- Kvalitetsredovisningen uppfyller inte författningarnas krav (förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet i dess lydelse före den 15 augusti 2005).
- Elevens val anordnas inte så att det syftar till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen och eleverna erbjuds inte ett allsidigt urval av ämnen (2 kap. 19-20 §§ grundskoleförordningen)

Datum

Ort

2005-12-02

Göteborg

Anders Wallin

Agneta Kristensson